

Ion Hadârcă s-a născut la 17 august 1949 în Sângerei-Vechi, județul Bălți. Poet, esecist, traducător, publicist.

Semnează volumele de poezie: *Zilele* (1977); *Lut ars* (1984); *Darul vorbirii* (1985); *Ambasadorul Atlantidei* (Iași, 1996); *Helenice* (1998); *Două imperii* (1998); *Cetățile albe* (București, 1998); *Albe cetățile negre* (1999); *A fi în timp* (Timișoara, 1999); *Teoria stării inutile* (Timișoara, 1999); *Dezinfecția de frontieră* (Iași, 2001); *Echipa de îngeri* (Iași, 2001); *Arta obsesiei* (Iași, 2005); *Artera Zen* (2006); *Memoria celulozei* (Iași 2007); *Gheara de fum* (2008); *Pianul din abator* (2009); *Noimele după Ioan* (2012); *Antene parabolice* (2012); *Imposibila oprire* (2014); *Lira din acvariu* (2014); *Perfectul (des) compus* (2017); *Ușa flământă* (2018); *Ulyssesme* (2019); *Sonetarium* (2020); *Neliniști asimetrice* (Iași, 2021); *Râul devremelui târziu* (2023).

Volume de publicistică: *Arena cu iluzii* (2000); *Era barbară* (2005); *Tezaurul zilei de 27 martie 1918 – Unirea Basarabiei cu Țara-Mamă* (Iași, 2019); *Grigore Vieru – verbul de lumină* (Iași, 2022); *Ruinele și runele războiului. Cronica primelor 101 zile de agresiune rusă (jurnal)* (2023); *Meandre ale integrării* (2023).

Cărți pentru copii: *Baciul mieilor chirilici* (1981); *Noițele* (1985); *Duminica Mare* (1999); *Povestea Cerbului Divin* (2000); *Bunicuța zburătoare* (2002); *De ce-i mare soarele* (2002); *Aproape trei cai* (2003). Coautor al *Abecedarului pentru clasa I* (2001-2021); *Grăuncioare de lumină* (2009); *Ionuț cel nou-nouț* (2009).

Versurile poetului sunt traduse în limbile: rusă, ucraineană, belarusă, letonă, azerbaidjană, lituaniană, kazahă, **armeană**, engleză, franceză, italiană, turcă, maghiară, bulgară, germană ș.a.

A tradus din opera scriitorilor: M. Cervantes, Ch. Baudelaire, A. Pușkin, M. Lermontov, G. Guillen, D. Harms, M. Aguirre, R. Alberti, M. Hernandez, F. Mayor, I. Draci, Nizami Ganjevi, Dante Alighieri, Michelangelo Buonarroti, Ana Ahmatova etc.

Laureat al diverselor premii naționale și internaționale.

Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2012).

Membru de onoare al Academiei Române (2023).

Ion HADÂRCĂ

Jurnalul pandemiei sau Wuhandemia-2020

Ediție îngrijită de Veronica Boldișor

POLISALM

Croația, a lăsat fără locuințe populația
orașelului Petrinja;

La Moscova s-a deschis prima expoziție de artă
inspirată de pandemie: mostrele sunt diverse măști,
tablete, scene pictoriale, formule online și baloane de săpun;
Muntele a născut un șoricel; Noul Guvern de coaliție,
prima sa ordonanță, îngheață (la 15 grade Celsius afară)
toate salariile bugetarilor pentru 2021;

Planetele sistemului solar își urmează impasibil,
odată cu solstițiul iernii, rigoarea lor meta-fizică:
la distanță de decenii din nou le aliniază muzica sferelor;
– *Steaua sus răsare...*

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	5
<i>Pre-poziție</i>	7
Januarie 2020	9
Februarie	25
Martie	35
Aprilie	50
Mai	66
Iunie	86
Iulie	105
August	122
Septembrie	141
Octombrie	158
Noiembrie	178
Decembrie	200

nu mai pot face față numărului mare de contaminați, nu mai sunt locuri la terapie intensivă, personalul medical este epuizat, depășit de situație, guvernul în exercițiu interzicând orice fel de reuniuni, de întruniri publice, spectacole, concerte, dar nu și cele două electorale belicoase: alegerile locale din 27 septembrie și alegerile parlamentare din 6 decembrie 2020.

Autorul *Jurnalului pandemiei* își completează adeseori textele cu inserții revelatorii, cu citate extrase din romanele *Ciuma* de Albert Camus, *Eseu despre orbire* de Jose Saramago, *Jurnal din Anul Ciumei* de Daniel Defoe, impresionant de actuale, de parcă au fost scrise aici și acum; citează și din articole la temă, publicate în revistele *România Literară* și *Observator cultural*, făcând astfel lectura și mai antrenantă, și mai consistentă.

Jurnalul pandemiei sau Wuhandemia-2020 a intrat în colecția *Manuscrise* a Muzeului Național al Literaturii Române prin Actul de donație nr. 19 din 2 mai 2024, cu numărul de inventar 28699 și numărul de PMC (Patrimoniu Mobil Comun) – 3182. Textele *Jurnalului* sunt prezentate conform normelor literare în vigoare.

Veronica BOLDIȘOR

Pre-poziție

Am trimis iscoade spre mai multe țări, biblioteci, izvoare, miști luminate și ideea pentru debutul acestor notițe fugare tot acasă am găsit-o, într-o consemnare mai veche.

La un briefing prezidențial, susținut pe 8 decembrie 1995, ex-președintele Mircea Snegur a rostit filosofic: „Mai bine de nu început, dar dacă și dacă a început, (atunci) mai bine de format de la bun început”! Genial!

Așadar, să începem! Dii, bădie!

Cu Doamne ajută!

* * *

Fiat lux!

Fugit irreparabile tempus!

Dolce far niente... Illo tempore!

Ar mai fi de reprodus aici gândurile a doi oameni deștepți – Cilibi Moise (1812 – 1870):

Evreii fac economie, românii fac politică și, împreună, fac economie politică.

... Și William Shakespeare:

Timpul trece peste noi

Cu nepăsarea hoțului grăbit,

Ce strânge prada fără să se uite...

Ah, Timpul! Unde oare cu adevărat se află? În nemărginirea clipei sau în picătura veșniciei?

Autorul

Miercuri, 1 ianuarie 2020

Derviş rătăcitor printre dunele deșertului lumesc, fac un popas imaginar în oaza artelor, muzicii, concertului vienez de Revelion, lecturilor... Răsfoiesc ultimele numere de anul trecut ale revistei ieșene „Scriptor”. Ochiul se odihnește pe planșele-color ale maestrului Dragoș Pătrașcu. O oglindă picturală a textului poetic alăturat care, prin fantezia debordantă strunită de finețea penelului bine temperat, concurează și completează, avantajos și mai degajat, metafora poemului.

De vizitat, de urmărit!

Pătrașcu Dragoș (Iași, Uniunea Artiștilor Plastici)

Joi, 2 ianuarie

Rețin, la poarta noului an, zicerea înțeleaptă și dreaptă a baciului hunedorean Ștefan Gros, cu suflet tânăr și minte trează la cei 102 ani ai săi: „Numai de dragul oilor mi-a lungit Dumnezeu anii de viață. Nu mă simt bătrân. Nu mă doare nimic...” Longevivul baci gândește cu tristețe la ce-a fost, ce este și ce va fi: „Mă gândesc la nepoții și strănepoții mei, ce va fi când vor ajunge la vârsta mea. **România** s-a schimbat, dar a ajuns cu picioarele la deal și cu capul în pământ!”!!! Zguduitoare!

Încerc să extrapolez spusa baciului cu cea a lui Jorge Luis Borges: „Politica este una din formele plictiselii”! Când un stat, o societate ajunge cu capul în pământ, evident că declinul este o consecință a politicii politicului, politicienilor... Să fie vorba oare numai de plictis? Ba, e și comodate, indiferență, incompetență, minciună, corupție – un fel de melanj sau *coalțiție monstruoasă* a slăbiciunilor omenești, în tragic deznodământ caragialesc.

Din Jurnalul lui Dumitru Țepeneag („Observator cultural”, 15 noiembrie 2019): „...în *Beantwortung der Frage: Was ist Aufklärung?*, Kant folosește cuvântul *țarc* = parc fără nici o sfială față de turma umană pe care o îndeamnă să sară din țarc și să gândească pe cont propriu (...).

Trăim în epoca marelui țarc chinezesc, unde se realizează experiența lui Hitler: cu calm și răbdare, fără agresivitatea năbădăioasă a Führerului, fără infatuare. Omul nou, chinezul secolului al XXI-lea, nu are nimic din idealul comunist. E o tentativă – una în plus – de cucerire a lumii. Consecințele vor fi dezastruoase, mai ales din punct de vedere ecologic”.

(Dumitru Țepeneag, Jurnal, 30 august 2011).

Ce premoniții, pe cât de sumbre, pe atât de adevărate!...

Sâmbătă, 4 ianuarie

Un tulburător vârtej de idei la început de an, cu proiecte, vițiuni, neliniști...

Dau de ideile unuia dintre precursorii Europei moderne, postbelice, austriacul Richard von Coudenhove-Kalergi (1894-1972). Promotorul imnului Uniunii Europene „Odă bucuriei”, dar asociat și cu ideile conspiraționiste de extremă dreapta. Este autorul a două eseuri – *Pan-Europa* și *Idealismul practic*. Sub pretextul echității sociale și a egalitarismului gri, dirijat de elite profi, a susținut amestecarea raselor albe europene și dispariția lor prin imigrare, metisaj intens, cultivarea speciei sub-umane și sporirea mentalității de „turmă” ușor dirijabile...

Năstrușnice și inflamante idei!

Știri bulversante la început de an... La 3 ianuarie curent, după un atac cu drone, ordonat de Donald Trump asupra unui convoi de mașini spre aeroportul Bagdad, au fost uciși doi importanți generali – Qasem Soleimani și Abu Mahdi al-Muhandis, șef-adjunct al rețelei paramilitare Hashd al-Shaabi.

Luni, 6 ianuarie

Din *Cartea lui Enoh*, la începutul unei noi/pe vechi rânduiei ziliere, deslușesc ceva din „Mersul Luminătorilor Cerești”:

Capitolul LXXX

1. Și, în acele zile, îngerul Uriel mi-a spus: „Iată, ți-am arătat tot, Enoh, și ți-am dezvăluit totul, pentru ca tu să vezi soarele și luna, pe cârmuitoarii stelelor cerului și pe toți aceia care le rotesc, însărcinările lor, fazele și plecările lor.

LXXX. 2-8. Pervertirea naturii și a corpurilor cerești datorată păcatului oamenilor

2. În zilele păcătoșilor anii se vor scurta,
Sămânța lor nu va ieși la timpul ei pe pământurile și câmpurile lor,

Toate lucrurile de pe pământ se vor strica

Și nu vor ieși la timpul lor,

Ploaia va fi întoarsă înapoi

Și cerul (o) va păstra la sine.

3. În acele vremuri roadele pământului vor fi întârziate

Și nu vor crește la timpul lor,

Și fructele copacilor vor fi ținute de la timpul lor.

Astăzi, prilej de lumină creștină – Ziua Sfântului Ioan Botezătorul...

Plimbări prin Bucureștiul Vechi, pe lângă somptuoasa Bancă Națională, Librăria Cărturești; Art Safari: biserica Zlătari, Palatul voievodal Curtea Veche, Hanu' lui Manuc-Bei.

Și din nou, cu evlavie și încântare pentru modesta – ca o țărăncuță-măicuță româncă, – sunt uimit în fața Bisericii Mănăstirii Stavropoleos, cu hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. Picturală, miniaturală, în stil frumos brâncovenesc, ea este mărgeaua de lumină pitită în labirintul Lipscanilor!

Pe lângă Bucureștiul Vechi, Bucureștiul Micului Paris al neo-modernismului european (Casa de Economii și Consemnațiuni etc.), da, mai există și Bucureștiul ceaușist al Palatului Poporului, Casei abandonate a Radioului sau Axul imaginar simbolizând Bulevardul Unirii... Dar Bucureștiul nou, cel de secol XXI, pe unde o fi? Teamă mi-i că nici el nu-și mai revendică identitatea. O fi spălat-o apele Dâmboviței? Pe sub Podul Calicilor s-o fi rătăcit?

Miercuri, 8 ianuarie – joi, 9 ianuarie

Am încheiat lectura romanului „Eleganța ariciului” de Muriel Barbery, editura Nemira, ediția a III-a, 2016, (ediții anterioare: 2009, 2014, ediția princeps: L'Élégance du Hérisson, Paris: Gallimard, 2006).

Roman splendid, inteligent, candid, bine structurat, cu frază consistentă și limpede, fără fițe postmoderniste, sintetizând organic tot ce-i mai bun de la clasici și moderni... Un IQ de excepție!

Muriel Barbery, romancieră franceză, născută la Casablanca, Maroc, la 28 mai 1969. A studiat filosofia la *École normale*

supérieure de Fontenay-Saint-Cloud din Paris și a obținut doctoratul în filosofie. Este laureată a numeroase premii și autoare a unui film de succes. În prezent locuiește în Kyoto și recitește mereu „Război și pace” de Lev Tolstoi (deși pare mai apropiată de Anton Cehov și Ryūnosuke Akutagawa).

Citate:

– Viitorul asta servește: la a construi prezentul cu adevărate proiecte concepute de ființe în viață. (p. 140)

– Noi nu vedem niciodată mai departe de certitudinile noastre și, mai grav, am renunțat la întâlnirea cu ceilalți, nu facem decât să ne întâlnim pe noi înșine fără a ne recunoaște în aceste oglinzi paralele. Dacă ne-am da seama de asta, dacă am deveni conștienți că nu ne privim niciodată decât pe noi înșine în celălalt, că suntem singuri în deșert, am înnebuni... (p. 156)

– ...Oamenii inteligenți au un defect de sistem: consideră inteligența un scop. Au o singură idee în cap: să fie inteligenți, ceea ce e foarte stupid. Iar când inteligența se ia drept scop, funcționează ciudat: dovada că ea există nu constă în ingeniozitatea și simplitatea a ceea ce produce, ci în obscuritatea exprimării sale. (p. 181)

– Sunt întotdeauna fascinată de abnegația cu care noi, ființele umane, suntem în stare să consacram atâta energie nimicului și frământării unor idei inutile și absurde... (p. 274)

– Care este războiul pe care-l purtăm, având certitudinea înfrângerii? Dimineață după dimineață, deja istoviți de toate bătăliile ce vin, reînnoim teroarea cotidianului, acest culoar fără sfârșit care, în ceasul de pe urmă, pentru a fi fost parcurs vreme atât de îndelungată, va conta ca destin. (p. 330)

– Putem să fim atât de asemănători și să trăim în universuri atât de îndepărtate? (p. 334).

Vineri, 10 ianuarie

Îngemănarea zorilor prin geamul dimineții de Genar.

Scriu, rostesc, aud respirația metafizică a reflecțiilor de inginerii sonore. De parcă zvâcnet de zbor îngeresc și-ar proiecta în reverberații armonice chipul discret în oglinda limbii primare...

Ochiul Geamului încet luminându-se, parcă ar simți o măturie fugară.

Sâmbătă, 11 ianuarie

Debut prematur al Anului chinezesc?

În China, în orașul Wuhan, au apărut primele semnale îngrijorătoare despre un virus ucigaș scăpat din laborator.

Shi Zhengli – un nume meteoric de savant chinez, angajat al laboratorului vicios; a fost scurt timp sub blitzurile camerelor de luat vederi, când încerca să-și argumenteze propriul punct de vedere, apoi tot atât de subit a dispărut în neantul anonimatului...

Luni, 13 ianuarie

De la o vreme tot mai mult mă preocupă, mă obsedează ideea Răului universal, ca un strat, un sistem noosferic tot mai consolidat, omniprezent și necunoscut.

Nimeni nu-l definește, nu-l stăpânește și nu-l poate opri.

Guvernările sunt egocentrice, minimaliste și corporatiste.

Știința este neputincioasă.

Armele sunt proaste. Oricât de bine create, sunt rău făcute și rău fac. Toate fiind proiectate de om, toate sunt îndreptate împotriva Omului. Omul, înzestrat cu de toate, dorindu-se atotputernic, în fapt devine sieși tot mai sărac cu duhul și, în consecință, tot mai vulnerabil.

Peste toate, prin toate s-a insinuat o primejdie neștiută și tocmai de aceea mai primejdioasă. E peste tot și în toate. Te poate surprinde, ataca... în orice loc, în orice clipă, de după orice colț. Omule, păzea! Primejdia chiar în noi se ascunde!!!

Miercuri, 15 ianuarie – joi, 16 ianuarie

EMINESCU! Un simbol, o convenție, un blestem sau... negocierea unei imagini. Cât de ușor este să-l negi dintr-un moft ori să-ți asumi ca pe un bibelou, declarându-i iubire la stânga și la dreapta și decretându-te *eminescian* prin rubedenie! Și cât de greu este să-ți asumi și să cuprinzi *eminescianismul*, simțindu-l cu inima, înțelegându-l cu mintea și suferindu-i suferințele cu toată bicisnica ta ființă...

De aici începe ruptura și toată drama noastră ființială. Ne sperie necuprinsu-i și apăsătorul lui univers și atunci îl negăm din lașitate și lene spirituală. Sau ne lăsăm seduși de vraja muzicală copleșitoare și atunci lunecăm în efuzii adulatorii: romane fără text și lozinci cremene: A-a! Sau poate nu ne plac adevărurile lui, oglinda care nicidecum nu se sparge?

„Un popor, căruia îi este silă de orice muncă științifică, a cărui prisos de inteligență se consumă în lucrarea desigur cea mai ușoară a minții omenesti în suduituri sau ridicare în cer a guvernanților săi, nu poate fi numit un popor inteligent” (Ms. 2258, v. 3, p. 80).

Aici se ascunde hiba noastră esențială: inteligența și iar inteligența! Și nu una țâfnoasă, haotică și neproductivă, ci una care acceptă și cultivă ierarhia valorilor, urmând a-i culege roadele întru beneficiul comun, al efortului unificat spre prosperare. În acest context, transpare nevoia „Ochiului sobru”: „Demosul este însă adeseori un suveran nestatornic, inesperient, lesne crezător; preocupățiuni zilnice și absorbirea vieții lui într-un vecinic prezent, negândirea lui nici la trecut, nici la viitor, les-